

V Nicarague.

X.

Všecko, co mohl jsem dosud vidět, vyznačuje se sice zemi krásnou a bohatou, ale města, až snad na Granadu, neměla rázu velikých měst ani ve španělských ani měst v jiných bývalých zemích španělských v Americe. Kdyby Managuou, která jest hlavním městem Nicaraguy, mělo se ukončit pozorování Nicaraguy, byl by dojem, jež jsme si mohli učiniti o městech této země, velmi nedokonaly. Podotknou však zde hned, že Managua jest hlavním městem teprve mladým a že vláda zemská dříve byla umístěna v Leóně, který i dosud je hlavním sídlem vlády duchovní, totiž biskupa katolického, a jenž je největším městem v zemi vůbec, po Guatemale pak největším městem ve střední Americe. Jak velikým městem jest, nebo kolik obyvatel se v něm počítá, nevím, tak jako toho neví snad nikdo. V jistém knize zeměpisné nalezl jsem, že má León 35,000, Managua 16,000, Granada 8,000 obyvatel. Granadané tvrdí, že město jejich má 15,000 a Managua 12,000, León pak 25,000, a v Leóně tvrdí každý, že město jeho má 45,000—50,000 obyvatel, a že Granada a Managua mají sotva po 10,000. Neměl jsem příležitosti nikde, abych se dověděl nějakých určitých čísel. Tolik je jistého, že León je největším městem, a dle pohledu aspoň dvakrát větší Managuy. Do Leonu nutno každému jíti, kdo si chce vytvořiti v Nicaragvě pojem o městě španělsko-americkém v pravém omylu slova.

Poněvadž León leží na dráze z Korinta do Managuy jdoucí a jest nejpřístupnějším místem od oceánu Tichého, je i obchodně nejdůležitějším, k čemuž pomáhá i hustější zalidnění okresu i větší plodnost půdy i větší čílost obyvatelstva, než pozorovati lze jinde.

Cesta z Managuy do Leonu skládá se z dvou oddílů: z plavby parníkem do Momotomba a z jízdy dráhou z téhož místa do Leónu. Dráha pak pokračuje do Korinta. Jak jsem už jinde uvedl, vyjíždí se z Managuy asi o 1/2 11 té. Jezero Managua souvisí řekou Tipitapou s jezerem Nicaraguy, leží však asi o 8 metrů výše, ze kterých 8 metrů 5 na vodopád připadá. O hladině horního jezera má se za to, že bývá méně bouřlivá. Ze své zkušenosti bych řekl, že není asi velkého rozdílu, a jest-li, že by spíše byl v protíném smyslu. Zdálo se mi, když jsem vyjel z Managuy, že vidím před sebou vrchol všeho, co jsem v bouřích mořských a jezerních kdy spatřil. Chci však ihned poznamenati, že parníky na tomto jezeře jezdí mnohem klidněji, nelstajíce tak po vlnách jako parník "Victoria" na jezere Nicaragvě. Nevím určitě, co jest toho příčinou, ale zdá se mi, že jsou i lépe stavěny i že se přihlíží k lepšímu zatížení spodku na nich, tak že mají mnohem stálejší polohu na vodě. Dokud jsme jeli z Managuy přímo na sever, nebylo lze zůstat na palubě, aniž by se člověk oběma rukama držel a nohama opíral. Tak prudký byl vítr. Když se však loď začala nahýbat k severozápadu a přicházela čím dále, tím do klidnější vody, totiž do zátvrtí, jež činí vysoké hory, na severu a severovýchodu jezera ležící, jela mnohem klidněji, a když konečně projeli jsme úžinou mezi horou Momotombem a ostrovem, jež tvoří hora Momotombito, vál tak slabounký větřík, že nestačil čeřiti hladiny vodní a loď jela tak klidně, jako by stála.

Cesta po vodě z Managuy do Momotomba (přístavu) trvala něco málo přes 3 hodiny, a ve 2 hod. odpoledne byli jsme již v nádraží usazení ve vozech železničních, obyčejného tvaru severoamerických vozů, stavěných ve Filadelfii. Začátkem plavby z Managuy vidí se ve veliké dálce na východu pásmo horské. Na jihu viděti ztrácející se obrysy pobřežních stavení ve městě, jež s břehu ještě se mohly rozeznati. Aby chtěl člověk rozeznati i části budov nad jiné vynikající ve městě samém za takového větru, jako právě v době byl, když já jsem jel, při oněch spoustách prachu, jimiž Managua tak hojně oplývá, bylo by nesmírně obtížným, a myslím, že by si spíše člověk ukoukal mozoly na obou očích, než by spatřil, co hledá. Na západ a sever vidí se kopcovitý břeh poloostrova, jenž se západní strany vyběhá do jezera. Teprve asi po hodině cesty vypluje parník na východní pobřeží poloostrova a odevře se nový pohled na sever. Na pravo jest náhorní rovina, táhnoucí se daleko na sever a východ, z níž vynikají jednotlivé vrchy nepřilhlé vysoké. Na levo spatříte velikou horu Momotombo a před ní dále na levo ostrov Momotombito, dále na severozápad pak několik jiných vrchů o málo nižších. Momotombo jest sopka, táž sopka, kterou jsem z dále viděl, jedu z Granady do Managuy. Ku konci plavby jede parník jen na malou vzdálenost od paty jeří, tak že se na ní vše jasně rozeznati může.

Monotombo jest vysoký asi 2000 m. a má tvar pravidelného kužele se sklonem stran asi 35 stupňů. Jest na úpatí hustě porostlý a čím výše, tím jest více míst holých, a za druhou třetinou výšky už viděti jest jen černě šedou nebo černě hnědou hmotu vyvělou, která na západní a jihozápadní straně jest rozbrázděna korýtky potoků nebo stružkami, jež tvoří tekoucí shuštělá pára vodní. Na západní polovici také u samého ústí sopky viděti jest sraženou síru, která se na některých místech hromadí až tvoří běle žlutý povlak. Nemýlím-li se, nacházejí se ložiska síry na mnohých místech v zarostlé a polozarostlé části vrchu, a na jednom místě, jež velmi dobře viděti jest s lodí, myslím, že jest ložisko rumpělky.

Když se objevil první pohled na sopku, byly na ní bílé mraky a nebylo viděti nijaké čílosti. Také ještě později nebylo viděti ničeho, mimo pralabounký bílý dýmek, sotva se vznášející proti modrému nebi; když jsme se však blížili k hoře, sesíloval se dým rychle a sešedivěl, podobaje se pak kouři z velkého továrního komína, kde ještě nemají příprav na spalování kouře. Říká se, že to jsou sírné páry; myslím však, že hlavní hmotou v dýmu tom jest vodní pára. a sírných výparů jen velmi málo. Může se pozorovati, že dým se ztrácí ve vzduchu beze stopy a že by už dávno bylo všecko okolí pokryto práškem sírovým, byl-li by to výpar sírný, nebo že by ničeho nemohlo růsti nikde na úpatí, kdybych přijal za pravdu, že výpar skládá se z kyseliny sířičité, jež by se okysličovala a dávala kyselinu sírovou, která by zajisté působila hubivě na všechny rostliny v okolí, na něž by po mnoho let s vláhou se srážela. V okolí není cítiti nijakého zápachu po síře, ani na západní straně v přístavě, kamž vítr páry zanáší. Na západ od sopky může se viděti, jak z boku podélné hory vystupují stejné výpary, a opakuje se to na mnohých jiných místech v menší míře. V okolí Momotomba prý bývá často pozorovati slabé třesení země.

Přístav v Momotombu jest dobře a pohodlně zřízen a nádraží je velmi veliké, jinak podobné všem jiným nádražím zdejší země. Mezi ním a nádražím v Leóně jest pouze jedna stanice: La Paz.

Všecko okolí dráhy tvoří dojem vzdělané země a to dobře vzdělané. Uvidíte veliké plantáže bananové a platanové a mnoho sadů a zelinářských zahrad, řízených s pečlivostí, již bychom po všem tom, co jsme dosud v Nicaragvě viděli, nehledali a neočekávali. Tam, kde dosud země není vzdělána, pokryta jest lesem, z něhož se vysekává dříví k pálení na dráze. V této části země potkáme poprvé palmy s vějířovitými listy, jichž jsem stále na cestě dosud postrádal. Lesy jsou husté, ale neproniknutelné a k usídlení vystěhovalců a zařizování hospodářství hodily by se tyto kraje lépe, nežli všechny jiné, jež dosud jsem zde viděl, hlavně práto, že krajina jest velmi zdravá, ač horká.

Po čtvrté hodině pojedete po dlouhém a vysokém mostě, jenž pne se nad údolím stromy tak zarostlým, že tam i v druhém období ročním slunce málo kdy pronikne. V údolí tom vine se řeka a na vrchu na druhé straně údolí spatřiti lze okamžikem několik hezkých bílých věžiček, které už náležejí do města Leónu. Přejedete přes most a pohléd na město vás přesvědčí, že León se líbí silně ode všeho, co jste dosud viděli. Ještě okamžik, a jste v nádraží. Nalézá se tam množství lidu a z nádražím mnoho kočárů, neboť střed města jest dosti vzdálen od nádraží. Jistý známý v Managvě mne upozornil, abych šel do hotelu "Central," kde jest dobře postarano o pohodlí hostů a kde jest velmi lacino. Seznal jsem později, že je sice opravdu dobře postarano o pohodlí, ale ještě lépe o peníze hostů pro kapsu hostinského, a po dvou a půl dni jsem uznal, že už jsem dost přesvědčen a že se podívám zase do některého jiného hotelu, kde je méně pohodlí, ale také méně platu. Svezl jsem se s nádraží do hotelu v kočáře, jenž hotelu náležel, a nevím, co bych byl za cestu v kočáře platil. Později jsem viděl, že platí se 40 až 50 centů ze středu města až na druhý jeho konec.

XI.

Vzpomínám si na ony staré krásné časy, kdy jsem z Prahy chodil na Vinohrady, a jak jsem vždy býval rád, když jsem přicházel na zpáteční cestě do Žitné ulice. Vinohrady tenkrát bývaly pověstné a světoznámé pro své bláto; jím staly se právě pověstnými, a bláto jim pomohlo k tomu, že nadšení básníci a pěvci národní skládali o nich hymny, jež krásou svou a vzletem dojmaly srdce dobrého českého lidu. Nevzpomínám proto, že bych byl zde našel podobný případ, aby básníci slavili bláto nebo prach v Managvě, ale vzpomínám, že mi bylo v Leóně na hodně uprášených ulicích asi tak, když jsem přicházel do Prahy, kde se nohy s malým namáháním z bláta mohly vytáhnouti po každém kroku. A když jsem přišel na náměstí leónské, bylo mi tak, jako mi bývalo v Praze, přišel-li jsem na chodník na Příkopech.

Jen vnější ulice v Leóně jsou nečistě a podobají se ulicím granadským, střed města je dlážděno a byt se i ulice mimo park na náměstí, nezametaly, jsou tak upraveny, že se může po nich jíti, aniž by se zdvihaly mraky prachu.

León leží na veliké rovině, která se prostírá od paty sopečného pohoří táhnoucího se směrem ke Koseguině, až

ku pobřeží. Sopečné pohoří toto činí řetěz, na nějž pohled zviděti od Leonu jest velice krásný. Momotombo, stále kouřící na východě Koseguina na západě až u samého moře, jsou krajními body. Za Momotombem přicházejí Las Pilas (sloupy) Asososka, Rota, na jejímž úbočí odevřel se průchod sopečný r. 1867, Santa Clara a Telika. Koseguina došla si světového jména svým posledním výbuchem r. 1836ho, dne 20ho ledna, při čemž chrlila popel na prostoru v poloměru 100 myriametrů, otřesy její cítily až Odjace v Mejiku a na mnohých místech až v SanSalvadoru bylo po 3 dni úplně tma jako v noci, poněvadž okolí všecko bylo zahaleno neprůhlednými mraky.

Město pak samo rozkládá se po obou březích řeky nesoucí totéž jméno: "Rio de León;" větší část jest po straně severní a vysoko nad řekou položena. Výška obnáší asi 30 metrů nad řekou. V blízkosti náměstí mají studny hloubku asi 27 až 28 m. i soudím, že v řece voda ještě níže stojí. Ulice jdou jako ve všech zdejších městech, v hlavní části od S. k J. a od V. k Z. Ve středu města nalézá se čtvercové náměstí, jehož východní stranu opět zaujímá kostel, jako jinde bývá, a jehož prostředek proměněn jest zde ve pěkný park. Když jsem spatřil s dráhy už první pohled na veliký kostel, zdál se mi na zdejší poměry neobyčejně velikým a výstavným, ale nevědomi jsem si ho důkladně až teprve když jsem slyšel, že náklad naň vypotřeбенý přesahuje 5 millionů dolarů. Teprve pak jsem si ho všimnul důkladně a viděl, že je to stavba ohromná, se zděmi tak silnými, že by v nich ve Spoj. Státech seřídili řadu ložnic obyčejného v zemi té rozměru. Katedrála tato počata byla r. 1776 a dostavena za 4 léta a uvažuje-li se, jaká spousta kamene a cihel zde stojí, zdá se přímo nemožným pomysleti v krajině tak řídké obydlené, že je to možné takovou stavbu za 4 léta provésti. Mimo katedrálu shledáte zde ještě množství jiných kostelů a kostelíčků, se spoustou zvonů, zvonků a zvonečků a nekonečným množstvím obrazů, obrázků i obrazyčků, z nichž by se mohlo dokazovati, že aspoň 2/3 všech katolických svatých, v to počítaje i katolického pána boha a jeho synáčka, bylo původu azteckého anebo že to už byli mšíenci z Indiánů a Španělů.

V Leóně jsem bydlil v hostinci ve starém stavení a na zdí pokoje bylo možno pozorovati pod obléním jakousi malbu. Nebyl jsem však s to, abych rozeznal co to bylo. Ale zvědavost vymýšlí prostředky k ukojení svému, a tak mi napadlo, kdybych vápno namočil, že by bylo snáze viděti. Polil jsem obraz vodou až se vápno promočilo a spatřil jsem skutečně jakousi panenku Marii, která měla praindiánskou tvář, s dítětem na ruce, jakoby ofotografoval nejpovedenější indiánské dítě. Obě osoby však měly září okolo hlavy na způsob obyčejných svatých a soudím proto, že to byla jistě rodička Kristova s mladým pámbíčkem.

Jak už jsem se zmínil, sídlí v Leóně biskup a jest zde i katolický seminář. Kněží však je viděti po ulicích velmi málo. Za to jest více slyšeti zvony, jichž míchané zvuky tvoří některou chvíli pravou hudbu. Myslím také, že zvoněním živí se veliký podíl obyvatelstva a že je to po vojevůdci nejrozšířenějším zaměstnáním v Nikaragui.

Katedrála a biskupství tvoří veliký čtverec domů a druhý čtverec za ním tvoří tržiště, kde se může koupiti nejen všecko ovoce a všechny plodiny zemské,